

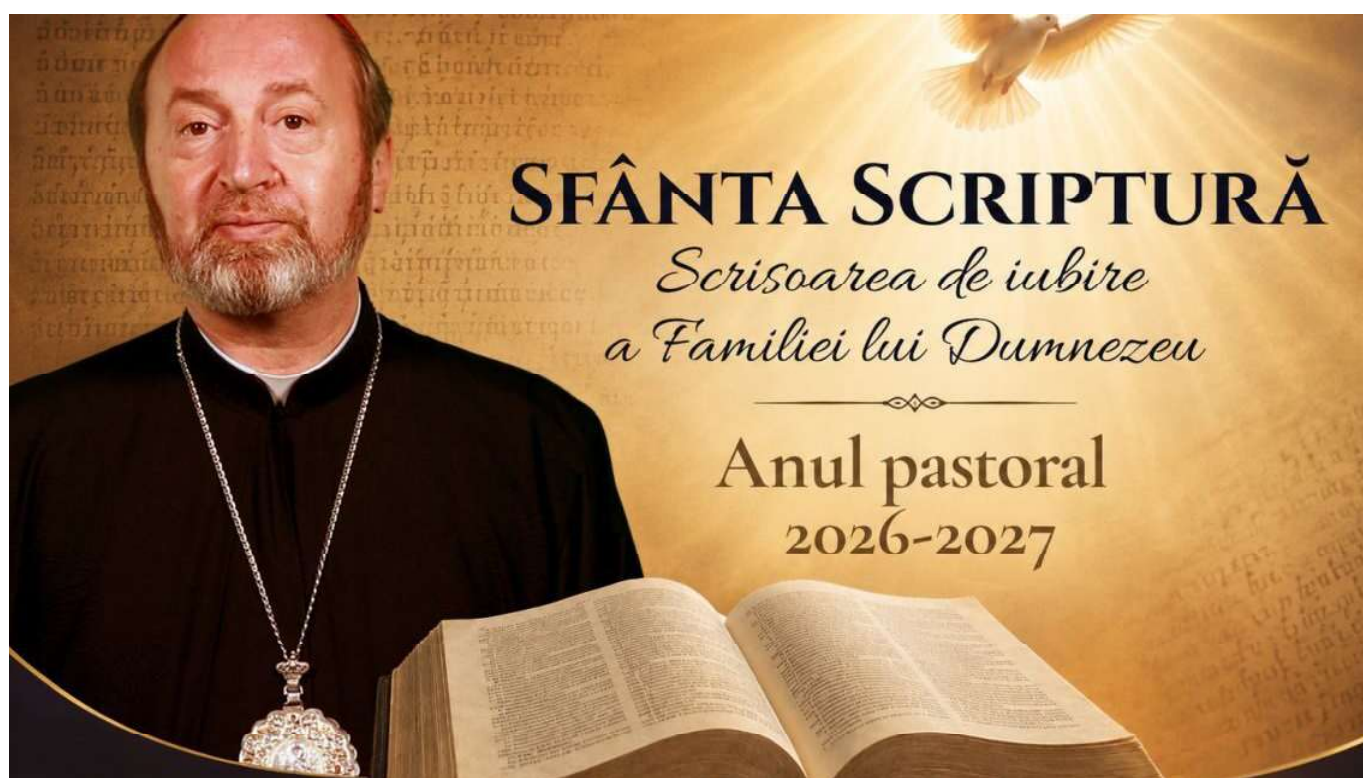
VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 septembrie

Seria I, Anul XXXIII, Nr. 3 (396), 2026

„SFÂNTA SCRIPTURĂ - SCRISOARE DE IUBIRE A FAMILIEI LUI DUMNEZEU”

Din sumar:

Anul 2027 - decretat de PSS Virgil Bercea ca An Jubiliar pentru Eparhia Greco-Catolică de Oradea - pag. 2; Alocuțiunile Papei Leon al XIV-lea la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Stâna de de Vale: locul unde istoria Bisericii Greco-Catolice continuă - pag. 6-7; Factura emoțională a noutății: costul ascuns al dopaminei virtuale - pag. 16; Episcopii catolici orientali s-au reunit la Máriapócs - pag. 17.

Anul 2027 – decretat de PSS Virgil Bercea ca An Jubiliar pentru Eparhia Greco-Catolică de Oradea

Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică de Oradea se pregătește pentru celebrarea Jubileului de 250 de ani de la înființarea Eparhiei, moment aniversar de o importanță deosebită pentru viața Bisericii Greco-Catolice, dar și pentru istoria culturală și spirituală a Oradiei și a întregii regiuni.

În baza Decretului Preasfinției Sale Virgil Bercea, Episcop al Eparhiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolică de Oradea, din data de 8 septembrie 2026, **anul 2027 este declarat An Jubiliar**, sub motto-ul: „250 de ani de credință, unitate și slujire”.

Deschiderea solemnă a Anului Jubiliar va avea loc **sâmbătă, 5 decembrie 2026**, prin celebrarea Sfinței Liturghii, deschiderea anului pastoral și binecuvântarea icoanei jubiliare. Totodată, va fi prezentată Rugăciunea Jubileului, care va însoți comunitățile eparhiale pe parcursul întregului an aniversar.

Momentul central al Jubileului este programat pentru **sâmbătă, 12 iunie 2027**, când va avea loc Pelegrinajul Jubiliar al Eparhiei. Evenimentul va reuni preoți și credincioși din parohiile Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, alături de episcopi din țară și din străinătate, reprezentanți ai autorităților și alți invitați.

Pe **11 august 2027** este programat **Concertul jubiliar „Pop Simfonic la Catedrală”**, destinat publicului larg și întregului oraș Oradea. Alături de muzică, evenimentul va integra proiecții dedicate istoriei și activității Eparhiei Greco-Catolice de Oradea și va fi

organizat în parteneriat cu instituții și susținători locali.

Dimensiunea culturală și intelectuală a Jubileului va fi evidențiată prin **Simpozionul internațional „Școala Ardeleană”**, programat în perioada 21–24 octombrie 2027. Manifestarea este dedicată mediului academic, intelectualilor, reprezentanților societății civile, autorităților și corpului diplomatic și își propune să reducă în atenția publicului contribuția Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, la dezvoltarea culturii, educației și identității românești.

Încheierea Anului Jubiliar va avea loc pe **6 decembrie 2027**, printr-o celebrare liturgică solemnă în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea, cu participarea clerului și a credincioșilor.

Sub semnul celor „250 de ani de credință, unitate și slujire”, Episcopia Greco-Catolică de Oradea dorește ca acest Jubileu să aducă împreună memoria, recunoștința și speranța, într-un an în care moștenirea spirituală și culturală a Eparhiei devine, în același timp, prilej de întoarcere spre rădăcini și chemare la responsabilitatea de a transmite mai departe credința și valorile primite.

Informațiile detaliate privind programul fiecărui eveniment, invitații și parteneriatele instituționale vor fi comunicate etapizat pe pagina Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, www.egco.ro, și pe canalele *soci-al-media* ale instituției.

Biroul de Presă EGCO

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Cristian Ciulea, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it;

Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Diacon **Claudiu Boda**

Magazin „Sfânta Tereza”

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunile Papei Leon al XIV-lea la Rugăciunea *Angelus*

Să devenim capabili de muștrare frățească

6.09.2026

Dragi frați și surori, o duminică frumoasă!

Cuvântul lui Dumnezeu proclamat în liturgia acestei duminici ne oferă câteva criterii fundamentale de gândire și acțiune. În Epistola către Romani, citim că fiecare poruncă „este cuprinsă în cuvântul acesta: «Să-l iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși».” (Rom. 13,9). Sfântul Pavel insistă asupra acestui aspect cu o imagine foarte puternică, care apare și în Rugăciunea domnească. El scrie: „Să nu datorați nimic nimănui, decât să vă iubiți unii pe alții” (v. 8).

Isus ne-a învățat să cerem și să practicăm iertarea datoriei. Totuși, există o datorie pe care o avem unii față de alții și care nu ne înrobește: datoria iubirii reciproce. Toată atenția, grija și bunătatea pe care le-am primit ne fac mai liberi și mai capabili de responsabilitate. În Evanghelia acestei duminici, Isus sugerează cel puțin două modalități prin care fiecare comunitate creștină poate practica iubirea reciprocă. Prima este aceea de a deveni capabili de muștrare frățească. Aceasta este o artă delicată, prea des uitată, care necesită franchețe și o abordare treptată. A vorbi sincer unii cu alții - mai întâi față în față, apoi, dacă este necesar, cu alți doi sau trei, și, în cele din urmă, când este nevoie, cu întreaga comunitate - înseamnă a înfrunta realitatea și a transforma problemele și conflictele în oportunități de creștere. A te plânge și a vorbi de rău pe alții este mai ușor, dar nu duce la nimic și lasă multe situații blocate. Evanghelia, dimpotrivă, ne învață libertatea care vine prin caritate.

Există, de asemenea, un al doilea mod de a ne iubi unii pe alții ca frați și surori, care, pentru Isus, transformă chiar și rugăciunea noastră: ajungerea la un acord. Nu numai atunci când există un conflict, ci și atunci când îi cerem lui Dumnezeu un dar. Domnul spune: „Dacă doi dintre voi pe pământ se vor uni să ceară orice lucru, le va fi dat de Tatăl Meu care este în ceruri” (Mt. 18,19). Această promisiune sugerează că putem avea dorințe comune, dureri comune și speranțe comune și că, prin rugăciune, putem crește în unitate. Fără credință, fiecare persoană s-ar putea simți singură și ar putea deveni suspicioasă față de ceilalți, văzându-i ca pe niște străini și dușmani. Prin har, însă, suntem frați și surori care pot trăi în armonie: întâlnindu-ne unii cu alții, iertându-ne unii pe alții și ascultându-ne unii pe alții în Domnul.

Să o rugăm pe Maria, care, după vestirea îngerului, s-a dus în grabă la verișoara sa Elisabeta pentru a împărtăși bucuria și greutatea sarcinii, să ne învețe și pe noi datoria plină de bucurie a iubirii frățești.

Darul și iertarea sunt temelia existenței noastre

13.09.2026

Dragi frați și surori, o duminică frumoasă!

Astăzi ascultăm o parte a pasajului evanghelic din „Predica de pe munte” (cf. Mt. 5,17-37). După ce a proclamat Fericiile, Isus ne invită să intrăm în nou-tatea Împărăției lui Dumnezeu. Pentru a ne călăuzi pe această cale, ne dezvăluie adevăratul sens al preceptelor Legii lui Moise. Ele nu sunt menite să satisfacă o nevoie religioasă exterioară de a ne simți „drepti” în fața lui Dumnezeu, ci să ne aducă într-o relație de iubire cu Dumnezeu și cu frații și surorile noastre. Din acest motiv, Isus spune că nu a venit să desființeze Legea, ci să o aducă la îndeplinire (cf. v. 17).

Legea se împlinește tocmai prin iubire, care îi aduce la îndeplinire sensul profund și scopul final. Suntem chemați să dobândim o dreptate care „o depășește” (cf. v. 20) pe cea a cărturarilor și fariseilor, o dreptate care nu se limitează la respectarea Poruncilor, ci care ne deschide la iubire și ne obligă să iubim. Isus examinează unele dintre preceptele Legii care se referă la cazuri concrete și utilizează formule lingvistice numite antinomii pentru a arăta diferența dintre dreptatea religioasă formală și dreptatea Împărăției lui Dumnezeu: pe de o parte, „Ați auzit că s-a spus oamenilor din vechime”, iar pe de altă parte, Isus afirmă: „Dar Eu vă spun vouă” (cf. vv. 21-37).

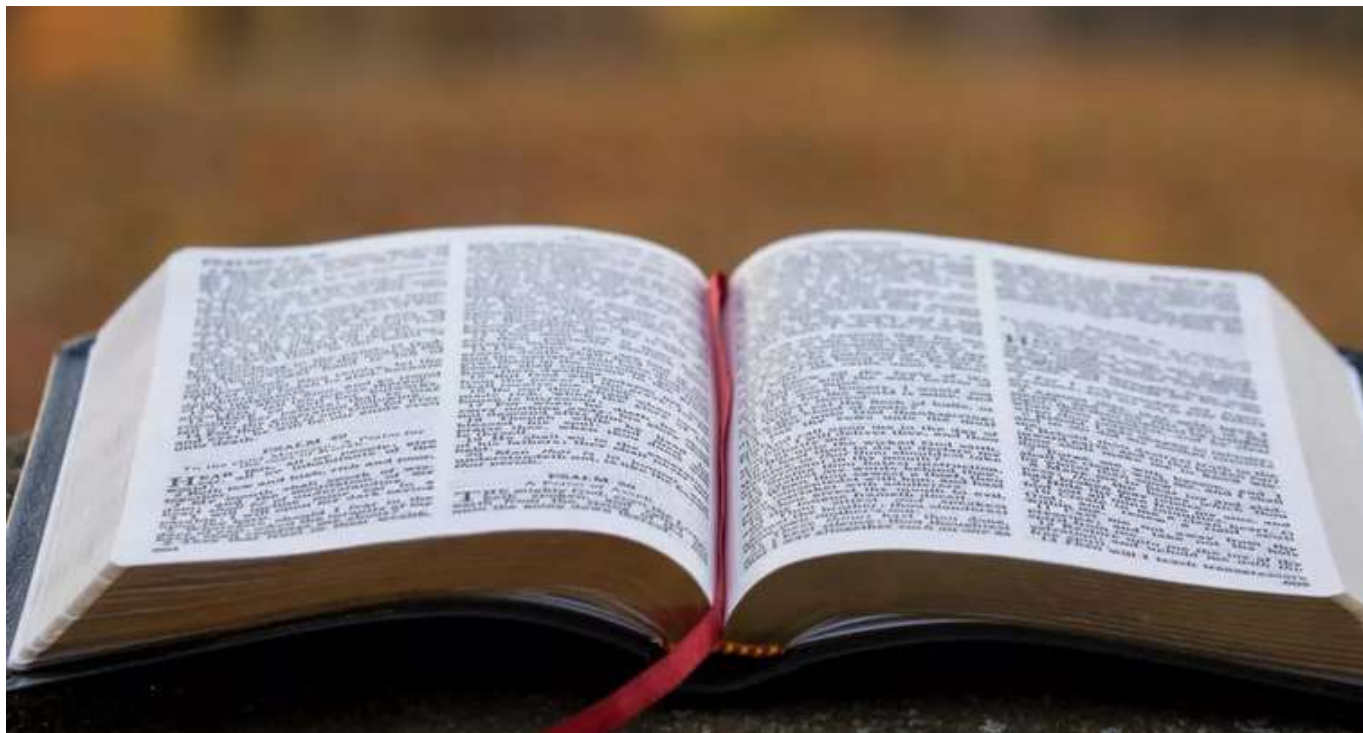
Această abordare este foarte importantă, deoarece arată că Legea a fost dată lui Moise și profetilor ca o modalitate de a-l cunoaște pe Dumnezeu și planul Său pentru noi și pentru istorie sau, pentru a folosi o expresie a Sfântului Paul, ca un pedagog care ne-a călăuzit către El (cf. Gal. 3,23-25). Dar acum, Dumnezeu însuși, în persoana lui Isus, a venit printre noi, aducând Legea la îndeplinire, făcându-ne copii ai Tatălui și dându-ne harul de a intra într-o relație cu El ca și copii și ca frați și surori între noi.

Frați și surori, Isus ne învață că adevărata dreptate constă în iubire și că, în fiecare precept al Legii, trebuie să învățăm să identificăm o chemare la iubire. Într-adevăr, nu este suficient să ne abținem de la a ucide fizic o persoană dacă apoi ucidem cu cuvintele și subminăm demnitatea celuilalt (cf. Mt. 5,21-22). În mod similar, nu este suficient să fii credincios din punct de vedere tehnic soțului și să nu comiți adulter dacă relației îi lipsește tandrețea reciprocă, ascultarea, respectul, grija față de celălalt și față de obiectivele comune (cf. vv. 27-28.31-32). Am putea adăuga și alte exemple la cele pe care ni le oferă însuși Isus. Evanghelia ne oferă această învățătură valoroasă: dreptatea minimă nu este suficientă; este nevoie de o mare iubire.

Să o invocăm împreună pe Fecioara Maria, care l-a dăruit lumii pe Cristos, Cel care împlinește Legea și planul de mântuire. Fie ca ea să mijlocească pentru noi, să ne ajute să înțelegem mai bine Împărăția lui Dumnezeu.

Scrisoare pastorală

„Sfânta Scriptură - Scrisoarea de iubire a Familiei lui Dumnezeu” despre tema noului an bisericesc 2026-2027

Onoratlui cler împreună slujitor, cuvioșilor călugări și călugărițe,

Iubiților credincioși greco-catolici și tuturor creștinilor iubitori de Dumnezeu

Iubiți frați și surori în Cristos,

Știm că o scrisoare presupune un autor, un destinatar, un mesaj și un răspuns, dar și că o scrisoare de iubire se citește cu atenție, pentru că fiecare cuvânt poartă ceva din inima celui care a scris-o. Tot astfel, în Sfânta Scriptură, Dumnezeu este Cel care ia inițiativa și Se adresează fiecăruia dintre noi. Sfântul Grigore cel Mare, întrebându-se: „Ce este Sfânta Scriptură, dacă nu o scrisoare a Dumnezeului atotputernic către făptura Sa?”, a adăugat îndemnul: „Învăță să cunoști inima lui Dumnezeu în cuvintele lui Dumnezeu”. În acest sens, ne dorim ca anul bisericesc 2026–2027 să fie, în comunitățile noastre, un prilej binecuvântat de a ne apropia de Dumnezeu și de a redescoperi Sfânta Scriptură ca pe o Scrisoare de iubire pe care Dumnezeu o adresează Familiei Sale.

Pentru mulți dintre noi, Sfânta Scriptură a reprezentat, probabil, unul dintre primele contacte cu realitatea spirituală a vieții. Împreună cu rugăciunile învățate de la bunici sau de la părinți, paginile Cărții Sfinte ne dezvăluie lumea în care trăim și, odată cu ea, propria noastră existență, privită prin ochii lui

Dumnezeu și luminată de iubirea care însoțește creația de la începuturile ei până la împlinirea descrisă în cartea Apocalipsei. Astfel, Biblia ne oferă adevărata măsură a lumii care ne înconjoară.

Conciliul Vatican II exprimă în mod minunat această realitate: „În Cărțile sfinte, Tatăl care este în ceruri iese cu multă iubire în întâmpinarea fiilor Săi și vorbește cu ei” (Dei Verbum, 21). Să primim și noi Cuvântul viu al Tatălui ceresc, deschizând Sfânta Scriptură și intrând în dialog cu El! Sfântul Augustin ne încredințează că lectura Scripturii nu poate fi despărțită de rugăciune: „Rugăciunea ta este vorbirea ta către Dumnezeu: când citești, Dumnezeu îți vorbește; când te rogi, tu Îi vorbești lui Dumnezeu”. Pe măsură ce aprofundăm lectura noastră, ne dăm seama că avem nevoie de lumina Celui care a inspirat Sfânta Scriptură, de harul Spiritului Sfânt. Suntem asemenea ucenicilor de la Emaus, cărora Fiul lui Dumnezeu le luminează mintea și le arată cum toate cele vestite în Vechiul Testament alcătuiesc o unică istorie a mântuirii, care își află împlinirea în Noul Testament. Mai presus de toate, însă, descoperim că totul se înscrie într-un plan de iubire pe care Dumnezeu îl pregătește pentru fiecare dintre noi.

Iubiți credincioși,

Astăzi avem mare nevoie să citim și să recitim

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

Sfânta Scriptură, pentru a ne aminti faptul că, dincolo de tot ceea ce vedem în lumea în care trăim, dincolo de crize și de războaie, există grija tainică a lui Dumnezeu pentru omenire, care nu încetează niciodată. Citind Biblia, înțelegem că nu este nimic nou sub soare: și în paginile ei întâlnim momente de criză, de durere, de moarte și de păcat; și totuși, în mijlocul acestora, planul lui Dumnezeu continuă să se împlinească. Așa este și astăzi. Sfânta Scriptură ne dăruiește speranța de care avem atâta nevoie, iar prin paginile ei, Mântuitorul ne asigură că este cu noi „în toate zilele, până la sfârșitul veacului!” (Mt 28,20).

Cu această credință neclintită în prezența lui Cristos a trăit Biserica noastră în anii persecuției. Fericitul Cardinal Iuliu Hossu, aflat în detenție, nota cu simplitate și emoție: „M-am bucurat mult că am putut ajunge la Sfânta Scriptură, Vechiul și Noul Testament; așa, aveam lectura sfântă zilnică”. În spatele acestor cuvinte se află o experiență spirituală de o mare profunzime: ierarhul găsea în Scriptură o hrană zilnică, prezența și puterea lui Dumnezeu. Meditând la această mărturie, ne-am putea întreba: cât loc oferim Sfintei Scripturi în viața noastră, mai ales în contextul de astăzi, când o avem la îndemână și nimeni nu ne împiedică să o deschidem?

Faptul că Sfânta Scriptură este, pentru noi, o scrisoare de iubire din partea lui Dumnezeu se descoperă și în gingășia paginilor care relatează momentul dureros al răstignirii. Chiar în ceasul propriei suferințe, de acolo, de pe Cruce, Isus Se gândește la noi și ne încredințează Mamei Sale: „Femeie, iată fiul tău!” (In 19,26). Maica Sfântă este Femeia biblică vestită încă de la începuturile creației, prin profeția din Cartea Facerii (Fac 3,15), și pe care o regăsim, la împlinirea istoriei, în cartea Apocalipsei, îmbrăcată în soare, cu luna la picioare și încununată de stelele cerului (Apoc 12,1). Maria este semnul vizibil al iubirii lui Dumnezeu, însoțind timpurile noastre zbuciumate prin prezența ei maternă, prin aparițiile ei, și dăruindu-ne speranță prin mângâietoarea promisiune de la Fatima: „În cele din urmă, Inima mea Neprihănită va triumfa!”.

Dacă Sfânta Scriptură este Scrisoarea adresată omenirii, Preasfânta Fecioară Maria este cea care o primește cu o inimă deschisă, răspunzând: „Fie mie după cuvântul Tău!” (Lc 1,38). Ea rămâne modelul nostru, deoarece ne arată cum trebuie să primim Cuvântul lui Dumnezeu, să îl trăim și să îl mărturisim. De aceea, gândul adresat de Sfântul Ambrozie credincioșilor din vremea sa își păstrează actualitatea: „Să fie în fiecare sufletul Mariei, pentru a-L preamări pe Domnul!”.

Dragii mei,

Așa cum rostul unei scrisori este acela de a fi

primită și citită, tot așa Sfânta Scriptură trebuie să fie prezentă în casele noastre, să fie primită în inimi și să fie trăită. De aceea, vă îndemn să facem din Biblie călăuză vieții noastre. Să citim zilnic câteva versete și, cerând lumina Spiritului Sfânt, să ne întrebăm: Ce îmi spune astăzi Dumnezeu, prin Cuvântul Său? La ce mă cheamă? Ce trebuie să schimb în viața mea? Pe cine sunt chemat să iubesc, să iert, să ajut sau să încurajez?

Îi îndemn în mod deosebit pe părinți și pe bunici să îi apropie pe copii și pe tineri de această Scrisoare de iubire. O pagină din Evanghelie citită împreună sau un psalm rostit în familie pot rămâne în sufletele lor pentru întreaga viață. Îi îndemn, de asemenea, pe preoți și pe toți cei implicați în viața pastorală să îi ajute pe credincioși să descopere frumusețea Cuvântului prin cateheză și rugăciune, împreună, în Familia lui Dumnezeu, fiindcă această Scrisoare, chiar dacă este adresată fiecăruia dintre noi în mod personal, este, în același timp, încredințată unei familii: Biserica. Să o primim și să o ascultăm împreună, la fiecare Sfântă Liturghie, acolo unde Dumnezeu ne vorbește prin lecturile sfinte, înainte de a ni Se dăruie în Trupul și Sângele Fiului Său. Planul lui Dumnezeu pentru fiecare dintre noi se întâlnește cu planul Său pentru ceilalți, așa cum vocația Poporului ales se împlinește în binecuvântarea care ajunge la toate popoarele pământului. De aceea, suntem chemați să punem împreună darurile primite, în Familia lui Dumnezeu, privindu-i pe ceilalți ca frați și surori și acceptând invitația Domnului de a fi alături de cei săraci, bolnavi sau descurajați.

Și să nu uităm că acestei Scrisori de iubire i se cuvine un răspuns! Cel care ne-a scris primul, pentru că ne-a iubit înainte ca noi să învățăm să iubim, așteaptă răspunsul nostru! Să-i scriem și noi lui Dumnezeu, în viața noastră de zi cu zi, pagini de iubire dovedită prin fidelitate, iertare și dăruire! Viața noastră să devină, astfel, răspunsul viu și plin de bucurie la iubirea Sa pentru noi!

Prin mijlocirea Maicii Sfinte și a Fericiților Episcopi Martiri, Îl rog pe Domnul să ne însoțească în noul an bisericesc, astfel încât Sfânta Scriptură să fie tot mai mult lumina pașilor noștri, mângâiere în încercări și izvor de speranță pe drumul mântuirii!

Cu arhierească binecuvântare,

† **Claudiu**

Arhiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș

**Administrator al Eparhiei de Cluj-Gherla
Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite
cu Roma, Greco-Catolică**

Foto: www.diocesipadova

Stâna de Vale: locul unde istoria Bisericii Greco-Catolice continuă

În inima Munților Apuseni, acolo unde Valea Iadului urcă spre Stâna de Vale, istoria păstrează urmele unei inițiative remarcabile legate de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică de Oradea. În anii '30, Episcopia a realizat o cale ferată de aproximativ 45 de kilometri, menită să lege zona Bulz-Remeți de Stâna de Vale, facilitând atât transportul lemnului, cât și accesul turiștilor spre una dintre cele mai cunoscute stațiuni montane ale Bihorului.

Astăzi, aproape un secol mai târziu, o parte din șinele acelei căi ferate au primit o semnificație nouă: au devenit crucile Căii Sfintei Cruci de la Stâna de Vale, așezate într-un circuit de rugăciune în apropierea Mănăstirii Fericiților Episcopi Români Martiri. Este, într-un fel aparte, o istorie care se întoarce la izvoarele ei: șinele care odinioară deschideau un drum prin munți au devenit astăzi semne ale unui alt Drum, cel al Crucii.

Istoria modernă a Stânei de Vale este strâns legată de Episcopul greco-catolic Mihai Pavel. În anul 1882, aflat într-o inspecție pe domeniul episcopal și venind dinspre Padiș, acesta a poposit în valea liniștită de la izvoarele Iadului, loc cunoscut încă din vechime pentru apa rece a Izvorului Minunilor. Încântat de frumusețea locului și de liniștea lui, Episcopul a ridicat aici prima locuință modestă, iar în anii următori au fost construite primul hotel, „Siberia”, restaurantul „Elisabeta”, capela și mai multe vile.

În 1884 a început și amenajarea drumului de acces dinspre Beiuș-Budureasa, o lucrare amplă pentru acea vreme, care a făcut posibilă dezvoltarea stațiunii. Au urmat alte edificii – spații pentru dascăli, poșta, baia, locuința medicului, vile și clădiri administrative – conturând treptat imaginea unei așezări montane moderne.

Anii '30 aveau să aducă una dintre cele mai importante etape din istoria locului. În timpul episcopatului Fericitului Valeriu Traian Frențiu, Stâna de Vale a cunoscut o adevărată înflorire. Au fost ridicate hoteluri și vile, s-a introdus iluminatul electric, au fost amenajate terenuri de sport, alei și parcuri, iar stațiunea începea să intre în circuitul turistic al epocii.

Printre edificiile emblematică se număra hotelul de lux Excelsior, cu 56 de camere, restaurant, încălzire centrală, lumină electrică și băi, dar și hotelurile „Belvedere” și „Pavel”, numeroase vile turistice, o bisericuță de lemn, gara căii ferate forestiere, poșta și cabinetul medical. Universitatea din Cluj amenajase aici chiar și o stațiune de observație meteorologică și o secțiune de experimentare biologică și climatologică.

Frumusețea locului era însă însoțită de o dificultate majoră: accesul. Din Oradea, călătoria până la Beiuș dura aproximativ patru ore și jumătate cu trenul, iar de acolo mai trebuiau parcurși încă 35 de kilometri pe

drumul prin Budureasa, în mare parte neamenajat.

În acest context, Episcopia Greco-Catolică de Oradea a cumpărat exploatarea forestieră și calea ferată existentă, iar în anul 1932 au început lucrările de prelungire a liniei de la Remeți, de-a lungul Văii Iadului, până la Stâna de Vale.

Construirea liniei prin relieful dificil al Apusenilor a reprezentat o adevărată provocare inginerescă. Pentru deschiderea și nivelarea terasamentului au fost folosite aproximativ 100 de tone de explozibili. După finalizarea terasamentului în iarna 1933–1934, au fost montate traversele, realizate din lemn de fag exploatat în zonă, și apoi șinele. În decembrie 1934, linia cu ecartamentul de 97 de centimetri era deja funcțională.

Călătorii care doreau să ajungă la Stâna de Vale coborau din trenul principal Cluj–Oradea în Halta Valea Iadului, de unde își continuau drumul cu trenul industrial sau chiar cu un autobuz modificat pentru a circula pe șine. În perioada interbelică, Stâna de Vale devenise o destinație căutată nu doar de bihoreni, ci și de turiști veniți din Arad, Timișoara, Cluj, Ungaria sau Austria, atrași de peisaj, de aerul de munte și de renumitul Izvor al Minunilor.

Un moment care avea să rămână în istoria locului s-a petrecut la 29 iunie 1935, când cei 45 de kilometri ai liniei ferate până la intrarea în hotelul Excelsior au fost inaugurați oficial.

Ceremonia s-a desfășurat sub conducerea Episcopului Valeriu Traian Frențiu, în prezența a peste o sută de invitați, între care prefectul județului Bihor, Ioan Băncilă, primarul Oradiei, Tiberiu Moșoiu, reprezentanți ai Guvernului, ai Episcopiei, ai administrației locale și ai vieții publice bihorene.

Presa vremii consemna că serviciul religios s-a celebrat „în fața unui arc din verdeață și panglică tricoloră”. După ceremonie, participanții au urcat în tren și în autobuzul adaptat pentru șine, străbătând Valea Iadului și oprindu-se la cascada Iadolina și la Remeți. Ziua s-a încheiat la hotelul Excelsior, unde a avut loc un banchet pentru aproximativ 150 de persoane.

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

Investiția s-a ridicat la aproape 15 milioane de lei, iar lucrările au fost coordonate de inginerul silvic Demetriu Marian, director al domeniilor Episcopiei și nepot al Episcopului Demetriu Radu. La Remeți, acesta a deschis inclusiv un atelier pentru repararea locomotivelor și vagoanelor și pentru adaptarea lor la ecartamentul liniei.

Istoria acestei perioade de înflorire avea însă să fie frântă după anul 1948. Odată cu scoaterea în afara legii a Bisericii Române Unite cu Roma, arestarea episcopilor greco-catolici și confiscarea proprietăților acesteia, Stâna de Vale a fost naționalizată.

Linia ferată a continuat să fie folosită în anii '40 și '50, în special pentru transportul lemnului și al bauxitei, dar și pentru aprovizionarea punctelor de lucru aflate de-a lungul Văii Iadului. În anul 1958, o viitură puternică a deteriorat mai multe tronsoane, întrerupând circulația dintre Remeți și Stâna de Vale. Câțiva ani mai târziu, șinele au început să fie demontate, iar vechea cale ferată a fost înlocuită treptat cu un drum forestier.

Astăzi, traseul este continuat în mare parte de DJ 108, modernizat în ultimii ani în cadrul Drumului Apusenilor, care leagă Beiușul, Stâna de Vale, Leșu, Remeți și Valea Drăganului.

După 1990, o parte dintre proprietățile care aparținuseră Episcopiei Greco-Catolice au revenit Eparhiei într-o stare avansată de degradare, iar procesul de recuperare a patrimoniului și a memoriei locului s-a dovedit unul îndelungat. Tocmai în acest proces de reșezare a memoriei, vechea cale ferată avea să reapară într-un mod neașteptat.

În timpul lucrărilor la construcția actualului Centru Pastoral de la Stâna de Vale au fost descoperite mai multe bucăți din vechile șine ale căii ferate inaugurate și sfințite de Fericitul Episcop Martir Valeriu Traian Frențiu, la 29 iunie 1935. După desființarea liniei, acestea fuseseră, cel mai probabil, abandonate la marginea pădurii și, în timp, acoperite de pământ, iarbă și ramuri.

Șinele recuperate nu au rămas simple mărturii ale trecutului. Din ele au fost confecționate crucile metalice ale actualelor stațiuni ale Căii Sfintei Cruci de la Stâna de Vale.

Circuitul are o lungime de 594 de metri, pornește din fața Centrului Pastoral, ocolește Vila Marian și continuă pe marginea pădurii până în spatele bisericii care urmează să fie construită aici. Pentru postamentele stațiunilor a fost folosită și piatră provenită de la fostul Pavilion Pavel, astfel încât lucrarea însăși păstrează fragmente concrete din istoria Stânei de Vale. Calea Sfintei Cruci a fost sfințită la 14 septembrie 2023, de sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci.

În mesajul transmis cu acel prilej, Preasfințitul Virgil Bercea, Episcopul Greco-Catolic de Oradea, a legat Drumul Crucii de mărturia Fericitilor Episcopi

Martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma:

„Fericii episcopi ai noștri martiri împreună cu Valeriu Traian Frențiu au cunoscut această iubire și au fost mereu în Domnul prin slujirea lor, fiind fideli până la a-și dăruia ei înșiși viața pentru Cristos și pentru Biserica. Martiriul lor încununează calea vieții lor de slujire și mărturie, împlinește calea crucii lor.”

Semnificația locului devine cu atât mai puternică prin această legătură dintre trecut și prezent. „Fiecare piatră din pedestale ne amintește de acest loc binecuvântat unde episcopii noștri s-au reunit în rugăciune și dialog la înseratul dreptății și la întinderea nopții întunecate fără de Dumnezeu din timpul greu al comunismului. Fiecare cruce pe care sunt așezate aceste basoreliefuli reprezentând drumul de iubire al lui Isus ne amintește de sânguința atât pastorală, cât și administrativă a Fericitului martir episcop Valeriu Traian Frențiu pentru binele Bisericii noastre”, sublinia PS Virgil Bercea.

Astăzi, Stâna de Vale continuă să fie un loc în care memoria istorică se întâlnește firesc cu rugăciunea. În ultimii ani, diverse grupuri de credincioși, tineri, copii și familii au ajuns aici pentru momente de reculegere și comuniune, într-un cadru natural care păstrează vie memoria Fericitilor Episcopi Greco-Catolici Martiri.

Annual, în preajma datei de 2 iunie, are loc și pelerinajul dedicat Fericitilor Episcopi Greco-Catolici Martiri, un prilej de rugăciune și de aducere aminte a mărturiei lor de credință, în acest loc atât de strâns legat de istoria Bisericii Greco-Catolice și, în mod deosebit, de Fericitul Episcop Martir Valeriu Traian Frențiu.

Preoții care slujesc la Stâna de Vale îi așteaptă cu drag pe toți cei care doresc să ajungă aici, pentru un timp de rugăciune și reculegere sau pentru a descoperi istoria și spiritualitatea acestui loc aparte al Eparhiei Greco-Catolice de Oradea.

Continuă, totodată, lucrările la Centrul Pastoral Stâna de Vale, gândit ca o „oază” pentru formarea și educarea copiilor și tinerilor. Cei care doresc să sprijine edificarea acestuia pot contribui prin donații în contul RO25RNCB0032046483240048, deschis la Banca Comercială Română.

La Stâna de Vale, istoria nu rămâne doar în arhive sau în fotografiile de epocă. Ea poate fi regăsită în piatra vechilor construcții, în drumul care urcă prin munți și, poate cel mai sugestiv, în șinele care astăzi poartă basoreliefurile Drumului Crucii.

Un drum început în urmă cu aproape un secol continuă într-o altă formă, iar locul rămâne deschis tuturor celor care caută liniștea naturii, memoria locului și întâlnirea cu Dumnezeu!

Stâna de Vale vă așteaptă!

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

„Farmecul toamnei”

La Centrul rezidențial „Casa Frențiu”, începutul de toamnă a avut joi, 10 septembrie a.c., un farmec aparte, datorită oamenilor care s-au întâlnit, au povestit, au recitat, au dansat și, pentru un anumit timp, au fost pur și simplu împreună.

Sub moto-ul „Farmecul toamnei”, am avut bucuria unei întâlniri culturale și artistice inițiată de Miorița Săteanu, cetățean de onoare al municipiului Oradea și membră a Academiei Româno-Australiene, dar și rezidentă a centrului.

Ne-au trecut pragul personalități deosebite: George Roca, scriitor și promotor cultural, membru fondator și Președinte onorific al Academiei Româno-Australiene, prof. univ. emerit dr. Vasile Marcu, prof. univ. emerit, dr. Agneta Marcu, violoncelistă și profesor universitar. Alături de aceștia, s-au aflat Mirela Silaghi, Președinte al Asociației Biblioteca Virtuală Elit, precum și prezența talentatei Ioana Ciobanu, care ne-a oferit un moment de balet plin de grație și delicatețe.

Frumusețea acestei întâlniri a fost întregită de rezidenții noștri, care au primit oaspeții cu căldură, care au ascultat, au zâmbit, au aplaudat și au împărtășit, la rândul lor, fragmente din propriile vieți.

„Casa Frențiu” este, înainte de toate, o familie numeroasă, în care fiecare om vine cu povestea sa, cu experiențele sale, cu amintirile și sensibilitățile sale, iar fiecare anotimp poartă, pentru fiecare dintre noi, o poveste.

În această zi de început de toamnă, poveștile s-au întâlnit. Ne-am bucurat de poezie și de fabule recitate atât de frumos de George Roca, de versurile din creația proprie a rezidentului nostru Emil Sauciu, actor și regizor, de interpretarea sensibilă a două poezii de către Miorița Săteanu și de momentul de balet oferit de Ioana Ciobanu.

Mirela Silaghi a adăugat întâlnirii un gest deosebit de frumos: a oferit fiecărui rezident prezent câte un semn de carte personalizat, cu un citat ales pentru a-i bucura sufletul.

Pentru o parte dintre rezidenții noștri, deplasarea la un eveniment cultural nu este întotdeauna posibilă. De aceea, când poezia, dansul și oamenii care le dau viață ajung la „Casa Frențiu”, ele devin mai mult decât momente artistice. Devin experiențe de stimulare emoțională și de apartenență. Astfel de întâlniri stimulează comunicarea și evocarea amintirilor, creează oportunități de interacțiune și, poate cel mai important, aduc bucurie, relaxare și sentimentul că faci parte dintr-un grup dinamic și efervescent.

Am văzut toate acestea în zâmbetele rezidenților noștri, în privirile lor și în felul natural în care s-au apropiat de invitați. Deși știau că vor avea oaspeți, întâlnirea a avut ceva din farmecul unei surprize: a fost

firească, caldă și lipsită de rigiditate.

La final, unul dintre rezidenții noștri le-a transmis invitaților un îndemn simplu: „Mai treceți pe la noi!” Credem că nu există *feedback* mai sincer.

Cuvântul de deschidere și cel de încheiere au aparținut coordonatorului Centrului rezidențial „Casa Frențiu”, iar mesajul acestei zile rămâne unul simplu: vrem să continuăm să lăsăm poveștile să se întâlnească și să le oferim rezidenților noștri cât mai multe motive pentru ca zâmbetul să le ajungă până în privire.

Teodora BODA
Coordonator

Sfințirea noii capele greco-catolice din Meseșenii de Sus

„De ce zâmbește tainic toată făptura în zilele de praznic? De ce atunci se revarsă în inimă o minunată uimire, fără asemănare cu cele pământești, și însuși vădu-
dul obositor altor ființe se adâncește purtător de lumină? Șoptirea harului lui Dumnezeu, e strălucirea Taborului, cerul și pământul cântă atunci laudă: aliluia!”

Așezată pe malul drept al văii Călițea din Meseșenii de Sus (Sălaj), o căsuță tradițională - cândva moștenire a familiei Lucian și Reghina Neaga - a devenit altar și biserică purtătoare de lumină. Prin jertfa unei donații necondiționate, prin osteneală, trudă și o credință vie, această clădire s-a transformat în noua capelă greco-catolică a comunității.

Lăcașul va rămâne în memoria credincioșilor și a tuturor celor care, într-un fel sau altul, și-au adus obolul la înfăptuirea acestui act de credință. Începând cu ziua de 6 septembrie 2026, căsuța tradițională cu arhitectură locală - din tâlpi, bârne, tindă, casă mare și pod din șândrilă - își deschide ușile ca paraclis greco-catolic. Ea aduce în sufletele celor care-i vor trece pragul acea energie binecuvântată și dumnezeiască a copilăriei.

„Când prima oară Te-am chemat, Doamne, mi-ai împlinit rugăciunea și mi-ai adăpostit sufletul cu pacea harului Tău. Atunci am înțeles că Tu ești bun și fericiti sunt cei care aleargă la Tine.”

Noua capelă nu are nimic din măreția bisericilor mai mari sau mai mici, și cu atât mai puțin din cea a catedralelor. Însă, prin altruism, osteneală și o credință vie, a devenit o „casă a lui Dumnezeu”.

Înălțătoare către Dumnezeu au fost trăirile sufletești ale credincioșilor în ziua de duminică, 6 septembrie 2026, când s-au unit în rugăciune. Prezența și împlinirea Tainei Sfintei Liturghii au fost cu atât mai rodnice cu cât au fost binecuvântate din partea Episcopiei Greco-Catolice de Oradea prin prezența Părintelui Vicar General Mihai Vătămănelu, iar de la Cluj ne-am bucurat de prezența Părintelui Ovidiu Lăpuște.

Cuvântul de învățătură, plin de apreciere, cuvântul de încurajare - toate au fost zidite în minte și în suflet, izvorâte cu multă emoție din partea Părintelui Vicar General. Domnia sa a exprimat grațitudine

și mulțumire pentru faptul că, deși sunt o comunitate mică, credincioșii sunt unici și de neuitat.

Nu putem să nu aducem în aceste rânduri un scurt istoric al Bisericii Greco-Catolice din Meseșenii de Sus (fost Cățelu Românesc). Cu recunoștință și admirație, ne amintim că în cimitir își dorm somnul de veci preoții greco-catolici Grațian Flonta și soția Eugenia, alături de preotul Simeon Bocsă. Preotul Grațian Flonta a păstorit comunitatea din Cățelu Românesc timp de 52 de ani și a fost desemnat să reprezinte satul la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1918.

La inițiativa Asociației „Fiii Satului Meseșenii de Sus”, mormintele celor două personalități au fost curățate și reînnoite. De asemenea, este de neuitat faptul că însuși Cardinalul Iuliu Hossu a vizitat parohia din Cățelu Românesc de mai multe ori, cunoscând mulți oameni din sat. Din relatările președintelui asociației, prof. Florin Turcaș, aflăm că în anul 1945, la sfințirea bisericii, a participat și un tânăr localnic, fiu al lui Suciu Simion.

De la aceste amintiri se face trimitere la reînvierea spiritului greco-catolic în Meseșenii de Sus când, în anul 2014, prin harul lui Dumnezeu, familia Cornel și Lucia Mureșan a deschis ușa casei și inimii lor pentru ca Isus să intre. Așa a luat ființă prima capelă greco-catolică din sat după anul 1989. Au urmat mai bine de 12 ani sub păstoria părintelui paroh Ioan Mitre, timp în care comunitatea s-a manifestat viu și rodnic în rugăciune și credință.

A rânduit bunul Dumnezeu ca, din data de 6 septembrie 2026, noua capelă greco-catolică să fie jertfa de credință a unei alte familii - Lucian și Reghina Neaga - făcând rodnice cuvintele Cardinalului Iuliu Hossu: „Credința noastră este viața noastră”.

Fie ca Tatăl Ceresc să rânduiască ca în această comunitate, acolo unde doi sau trei sunt adunați în numele lui Isus, prin tăria credinței, prin altruismul și tenacitatea lor, prin grija marilor păstori de suflete, să se înalțe un imn de mărire! Să fie ca o bisericuță de pe coastele de deal sau de pe malul unei văi, în semn de vie trăire a celor rostite: „Credința noastră, viața noastră!”

Ileana NEAGA

Imitațiunea sau urmarea Maicii Domnului

Imitațiunea sau urmarea Maicii Domnului este o cârtică scrisă de un călugăr din ordinul *Premostratens*, prin veacul al XVI-lea. Numele lui nu i se știe. În anul 1930, a fost tradusă din limba italiană de preotul Iosif Tălmăcel. Are concepută o rugăciune, înainte de a citi cârtica, prin care se cere ajutor Măicuții Sfinte, în a ne învăța sfaturile sale și a-i urma virtuțile. De asemenea, o rugăciune de mulțumire pentru învățăturile Sfintei Fecioare, precum și un angajament de a le urma. Cuprinde 24 de capitole. E scrisă ca un monolog al Maicii Domnului, spus unei terțe persoane, din care i se desprind inegalabilele virtuți. Fiecare din noi am putea fi persoana căreia i se adresează. Toate capitole se încheie cu îndemnul: „*Urmează-mă pe mine!*” Am extras din fiecare capitol câteva învățături.

Capitolul I: A imita pe Maria e de mare folos

Caută viața și o vei găsi. Urmează virtuțile mele, pe care le-a sădit în mine harul dumnezeesc. Nimeni să nu creadă că este cu adevărat evlavios față de mine dacă nu calcă pe urmele mele. Virtuțile Fiului meu strălucesc prin mine precum strălucesc razele soarelui printr-un cristal. Ascultă glasul meu și nu te îndepărta de sfaturile Mamei tale. Se va mângâia inima ta și sufletul tău se va bucura în comoara virtuților tale.

Capitolul II: Smerenia este temelia sfințeniei

Fiule, pe cât sunt de preamărită în Cer, pe atât am fost de smerită pe pământ. Îngerul Gavril m-a salutat „plină de har” și eu m-am numit „roaba Domnului”. Duhul cel rău al mândriei nu m-a putut atinge niciodată. Talentele înalte nu mântuiesc, ci osândesc dacă sunt întrebuințate spre necinstirea Creatorului. Gândește-te la Acela de la care le-ai primit, căci vei da socoteală asupra modului cum le-ai folosit. Omul simplu, dar evlavios îi va plăcea mai mult lui Dumnezeu. Nu te crede mai bun decât alții.

Capitolul III: Modestia este podoaba omului cinstit

Dacă ieși în public, caută să fii modest. Nimic n-a fost necuviincios la mine în mișcările, în privirile, în vorbele mele. Pe cei răi îi vei pedepsi mai mult cu purtarea ta decât cu vorbele. Arată-te prietenos cu toți.

Capitolul IV: Răbdarea este hrana evlaviei

Când am fost în lume, am întâlnit multe necazuri. Viața mi-a fost plină de cruci. Nu poți trăi fără răbdare. Nu te aștepta să fii cruțat de necazuri. Eu și Fiul meu am dat tuturor pilda cea mare de răbdare.

Capitolul V: Blândețea este balsamul unei vieți simple

Niciodată nu m-am lăsat cuprinsă de mânie. Blândețea s-a născut cu mine și toți care mi se împotriveau se loveau de bunătatea mea. Cuvintele aspre ațâță mai mult pe dușman împotriva ta. Blândețea rânduiește toate în pace.

Capitolul VI: Curăția este imbold de sfințenie

N-aș fi fost făcută Maica Fiului lui Dumnezeu dacă curăția și fecioria nu ar fi fost însușirile mele deosebite. Dacă simțurile tale sunt cu totul curate de ne-

legiure și de desfrâu, atunci sunt vrednice de răsplată în Cer.

Capitolul VII: Pomana mărește vredniciile omului

Eu am iubit sărăcia, deoarece împreună cu Fiul meu am trăit săraci. Dumnezeu îi iubește pe cei săraci și i-a recomandat milei celor bogați. Chiar dacă săracul ce se ajută este un rău, tu nu pierzi vrednicia, pentru că dai lui Cristos.

Capitolul VIII: Singurătatea ajută mult evlavia

În singurătate, Dumnezeu vorbește omului. În singurătate, am fost salutată de înger și am fost făcută Maică a lui Dumnezeu. Câte vorbe zadarnice nu-ți folosesc sau îți produc tulburări! Nu fă prietenii cu nimeni care să nu meargă pe calea cea dreaptă a lui Dumnezeu.

Capitolul IX: Intenția cea dreaptă este cel mai bun mijloc de a face binele

Dacă săvârșești faptele tale cu intenție dreaptă, fața sufletului tău va fi frumoasă. Când săvârșești faptele pentru un interes oarecare, atunci intenția este rea. Dacă vei căuta numai să placii oamenilor, muncești în zadar. Printr-o intenție rea, poți nimici valoarea unei fapte bune.

Capitolul X: Ascultarea este plinirea desăvârșirii

În mine nu a fost niciodată voință proprie și am fost liberă de orice primejdie, pentru că m-am hotărât să mă supun cu totul voinței lui Dumnezeu. Dacă superiorii tăi au greșeli, aceasta nu te scutește de ascultare. Ascultarea este izvorul celor mai mari vrednicii, ea apropie pe om de Dumnezeu.

Capitolul XI: Rugăciunea făcută bine aduce mare ajutor

Rugăciunea a fost întreaga mea viață și nu trecea nicio clipă să nu mă găsească în rugăciune. Mintea mea era totdeauna ridicată la Dumnezeu. Dacă nu rostești totdeauna cuvinte, este principal să ocupi mintea și inima cu lucruri sfinte. Dacă stai totdeauna în prezența lui Dumnezeu, faci cea mai frumoasă rugăciune.

(continuare în pag. 11)

(urmare din pag. 10)

Capitolul XII: Cel ce pune pace mărește dragostea

Nu m-am certat și n-am avut neînțelegeri cu nimeni. Am iubit pacea și am fost în bună înțelegere chiar cu aceia care nu voiau pace.

Pacea cu cei nelegiuți este război, pentru că ei se atâță unul pe altul la ruină. Caută să aduci la împăciuire pe toți care-i vezi în dezbinare.

Capitolul XIII: Sinceritatea îndulcește mult viața

Fiule, să urăști întotdeauna înșelăciunea și vorbele cu două înțelesuri. Eu n-am avut niciodată o inimă cu două fețe. Pentru că eram Maica adevărului, stăpâneam viciul fățarniciei. Fii departe cât se poate de mult de prefăcătorie și să fii totdeauna sincer ca un bun creștin!

Capitolul XIV: Sărăcia cu spiritul este ușurarea sufletului

Fiule, dacă aș fi avut toate bogățiile lumii, n-aș fi lipit inima de ele. În sărăcuța mea casă, am fost mai fericită decât dacă aș fi locuit în mărețe palate regești. Inima mea n-a dorit altceva decât bogățiile cele veșnice și nu s-a îngrijit deloc de cele pământești. Nimeni nu se gândește așa de puțin la Dumnezeu și la sufletul său decât acela care vrea să adune multe lucruri lumești.

Capitolul XV: Asigurarea mântuirii atârână de buna întrebuințare a harurilor

Cu bucurie am primit harurile ce mi le dădea Dumnezeu pentru a săvârși binele și pentru a mă ajuta spre folosul sufletului meu. Îngerul m-a salutat plină de har. Toată Sfânta Treime m-a copleșit cu haruri. Nu voi înceta sa-ți dobândesc harurile dacă mă vei ruga și-mi vei corespunde cu credință.

Capitolul XVI: Groaza de păcat este un mare imbold spre bine

Eu am fost departe de păcat și n-am fost deloc pătată, pentru că Dumnezeu m-a scutit de păcatul strămoșesc. Ferește-te de toți aceia care te ademenesc să păcătuiești, pentru că aceștia sunt cei mai mari dușmani ai tăi!

Capitolul XVII: Credința este cea mai puternică întărire a omului

Eu am lucrat totdeauna cu credința cea mai mare. Am crezut în Dumnezeu și în cuvântul său. Nu m-a părăsit credința nici atunci când înotam într-o mare de dureri la picioarele crucii Fiului meu.

Capitolul XVIII: Nădejdea și încrederea sunt o hrană plăcută în timpul întristării

După cum nu m-am clătinat în credință, tot așa nu mi-a slăbit niciodată nădejdea. Dacă ești păcătos, nădăjduiește, pentru că Dumnezeu este milostiv. Nădejdea să fie întemeiată pe pocăință.

Capitolul XIX: Înfărânarea limbii aduce omului liniște și pace

Citind Evanghelia, vei găsi că am vorbit puțin, dar totdeauna bine și drept. Am păzit totdeauna limba mea ca să nu rostească nimic ce-ar fi supărat pe Dumnezeu și pe oameni. Omul înțelept nu vorbește tot ce-i vine la gură, ci numai ce se cuvine.

Capitolul XX: Dragostea către aproapele este semnul bunătății omului

Inima mea a iubit pe toți oamenii și tuturor le-am arătat o dragoste de mamă. Să ținem seama de cuvintele lui Isus către Tatăl: „Pe care mi i-ai dat mie, i-am păzit și niciunul dintrânșii nu a pierit, fără numai fiul pierzării.”

Capitolul XXI: Dragostea către Dumnezeu este cea mai deplină mulțumire pentru binefacerile sale

Lumea n-a putut să mă influențeze cu nimic, pentru că sufletul meu era cu totul aprins de dragoste către Dumnezeu. Dacă ai iubi într-adevăr pe Dumnezeu, nu te-ar tulbura nicio întâmplare a acestei lumi. Nu te-ai lăsa călăuzit de respectul omenesc pentru a plăcea oamenilor și ai face întotdeauna ceea ce știi că e voința lui Dumnezeu.

Capitolul XXII: Evlavia către Sfânta Euharistie este o imagine netăgăduită de dragoste sfântă

Eu am avut o dragoste deosebită pentru Taina cea de pe urmă, pentru hrana și băutura credincioșilor. În acest Sacrament sufletul meu și-a găsit totdeauna odihna, pentru că Fiul meu e aici și primindu-l zilnic ca hrană, l-am avut de cel mai bun tovarăș de călătorie în ceasul morții. Eu iubesc mai mult decât pe oricine pe acei care cinstesc cu smerenie și dragoste acest Sacrament.

Capitolul XXIII: Gândul de a se pregăti de moarte e mântuitor

Deși ferită și liberă de orice păcat, m-am supus morții pentru că moartea este singura cale de a ieși din această lume. Pentru mine și Fiul meu, moartea nu a fost o pedeapsă, ci o trecere la mărire. Înainte de toate, pregătește-te de moarte. Fiecare clipă poate fi cea din urmă. Voi veni la tine dacă mă ascuți, te voi ajuta în marea luptă când lumea te va părăsi iar tu vei închide ochii murind.

Capitolul XXIV: Evlavia către Sfântul Iosif este desăvârșirea evlaviei către Maria

Eu am iubit pe Iosif pe care l-am ales de soț după voia lui Dumnezeu. Noi am fost ca doi crini pururi curați. El a fost cel dintâi care împreună cu mine s-a închinat Mântuitorului lumii. Smerenia, curăția și blândețea l-au făcut cel mai asemănător cu mine.

Silvia PANTIȘ

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă a copiilor din Parohia Iaz

În Duminica a X-a după Rusalii (Vindecarea lunicului), comunitatea Parohiei Greco-Catolice „Nașterea Maicii Domnului” din Iaz a trăit un moment de aleasă bucurie: șapte copii au primit pentru prima dată, în mod solemn, Trupul și Sângele Domnului nostru Isus Cristos în Sfânta Euharistie.

La Sfânta Liturghie, alături de copii s-au aflat părinții, familiile și credincioșii comunității, iar celebrarea s-a bucurat de prezența părintelui protopop Nicolae Bodea. În cuvântul de învățătură, acesta le-a vorbit celor mici despre măreția Sfintei Euharistii, pornind de la imaginea razelor soarelui care pătrund într-o încăpăre și fac vizibile chiar și cele mai mici particule de praf. În același fel, apropierea de Cristos, Lumina adevărată, ne ajută să descoperim ceea ce trebuie curățat în sufletul nostru și ne cheamă la o viață tot mai aproape de Dumnezeu.

La finalul celebrării, părintele paroh a adresat mulțumiri copiilor și familiilor acestora pentru implicarea și bucuria cu care au pregătit acest moment, precum și părintelui protopop Nicolae Bodea pentru participare și pentru cuvântul de învățătură. Copiii au primit, totodată, diplome și un mic dar simbolic, ca amintire a acestei zile importante din viața lor de credință.

Pr. Vasile POP

O nouă echipă de conducere la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”

Odată cu începutul anului școlar 2026–2027, Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea își continuă misiunea educațională sub coordonarea unei noi echipe de conducere. Domnul profesor **Călin Săbău** a fost numit în funcția de director, iar domnul profesor **Cristian Varna** își asumă responsabilitatea de director adjunct.

Cei doi profesori fac parte de mulți ani din comunitatea Liceului Greco-Catolic, cunosc îndeaproape spiritul și valorile acestei instituții și aduc în noua lor misiune experiența acumulată la catedră, apropierea de elevi și o profundă cunoaștere a vieții școlii.

Noua responsabilitate încredințată celor doi profesori vine ca o continuare firească a activității lor educaționale și a implicării de până acum în viața școlii. Experiența profesională, cunoașterea instituției și apropierea de elevi, profesori și familiile acestora reprezintă repere importante pentru drumul care se deschide înainte.

Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” nu este doar un spațiu al formării academice, ci și o comunitate în care educația se întâlnește cu valorile creștine, iar dezvoltarea intelectuală a tinerilor este însoțită de formarea lor umană și spirituală. În această misiune, conducerea școlii, cadrele didactice, elevii și familiile lor sunt chemați să construiască împreună un mediu al res-

ponsabilității, al dialogului, al excelenței și al credinței.

Alături de gândul nostru de mulțumire adresat doamnei prof. Antonia Nica, care a condus Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea în mai multe mandate, începând din anul 2017, le dorim domnilor profesori Călin Săbău și Cristian Varna mult succes în noua responsabilitate, putere de muncă, înțelepciune și inspirație, pentru a continua, împreună cu întreaga comunitate educațională, misiunea Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”: aceea de a forma generații de tineri prin educație, credință și valori.

Dumnezeu să le călăuzească pașii și să binecuvânteze munca lor pusă în slujba școlii și a tinerilor care îi sunt încredințați!

Biroul de Presă EGCO

Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă a copiilor din Parohia Bocșa

O sărbătoare a comunității, dar mai ales a „pietrelor vii” care dau chip Bisericii. În acest spirit, Parohia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică Bocșa a celebrat duminică, 16 august a.c., hramul bisericii, închinată Adormirii Maicii Domnului și Sfântului și Dreptului Simion, împreună cu un moment aparte din viața a doi copii ai parohiei: Prima Spovadă și Împărtășania Solemnă a Olimpiei și a lui Jeremy.

Hramul a fost sărbătorit cu o zi mai târziu, tocmai pentru ca în centrul celebrării să nu fie doar zidurile bisericii, ci oamenii care o alcătuiesc, credința

care se transmite și copiii care învață să facă primii pași conștienți pe drumul întâlnirii cu Dumnezeu.

Pentru Olimpia și Jeremy, ziua a avut însă o lumină cu totul aparte. După perioada de cateheză și Prima Spovadă, cei doi copii s-au apropiat pentru prima dată în mod solemn de Sfânta Euharistie. Înaintea comunității, și-au reînnoit angajamentele de la Botez și au rostit propria mărturisire de credință, asumând astfel, cu simplitatea și sinceritatea vârstei, ceea ce părinții și nașii au mărturisit odinioară pentru ei.

Pr. Adrian BOTEĂ

Pelerinajul Ordinului Franciscanilor Terțieri din Oradea la Deva

Organizarea acestui pelerinaj a fost realizată de Ordinul Franciscanilor Terțieri (OFT), sub coordonarea parohului nostru, pr. Augustin Budău OFMConv., care ne-a însoțit împreună cu sora Feliciană Unguru.

Scopul pelerinajului a fost participarea la instalarea fraților franciscani pr. Mihai Blăjuț, pr. Ionuț Cherecheș și fr. Ionică Demșa la noul convent din Deva. Acolo a fost celebrată Sfânta Liturghie arhierescă, în rit greco-catolic, prezidată de PSS Ioan, Episcop de Lugoj, în prezența a 15 preoți și a numeroși credincioși.

De asemenea, a fost prezent și a transmis felicitări tinerilor preoți pentru noua misiune încredințată superiorul Provinciei Franciscane „Sfântul Iosif” din România, pr. Damian Gheorghe Pătrașcu OFMConv. Solemnitatea Sfintei Liturghii a fost încărcată de emoție atât pentru preoți, cât și pentru pelerini.

La final, după felicitări și mulțumiri, au fost realizate mai multe fotografii de grup.

A fost un pelerinaj reușit, cu multă încărcătură spirituală, benefică sufletului fiecăruia.

Doina-Maria NICOARĂ

Iosif Vulcan, comemorat la 119 ani de la moarte

Mărti, 8 septembrie 2026, în Cimitirul Municipal din Oradea a avut loc comemorarea lui Iosif Vulcan: 119 ani de la moartea uneia dintre cele mai importante personalități culturale ale Bihorului de la mijlocul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Întemeietorul revistei Familia, omul care a făcut din paginile ei un spațiu de răspândire a culturii românești în Transilvania, a fost evocat prin câteva cuvinte simple, depuse la mormântul mutat cândva din vechiul cimitir Olosig.

Preasfințitul Virgil Bercea a oficiat slujba Parastasului și a vorbit despre rădăcini ca despre seva și esența din care ne tragem puterea. Le-a spus generațiilor de azi că, dacă aceste rădăcini există, există și o perspectivă, iar perspectiva o creează tocmai ei. I-a îndemnat să aibă curajul, tenacitatea și tăria de a merge înainte, așa cum a făcut Iosif Vulcan atunci când a întemeiat revista culturală Familia.

Publicistul Florin Ardelean a vorbit despre o „moarte aparentă”, nu cea a lui Iosif Vulcan, din 8 septembrie 1907, ci încheierea primei serii a revistei Familia, la 31 decembrie 1906, după 42 de ani de apariție neîntreruptă. A fost o moarte doar aparentă, a spus el, pentru că au urmat alte serii, iar prezența reprezentanților seriei a VI-a demonstrează că semințele plantate de Vulcan rod încă.

Domnul Florin Ardelean a amintit textul de adio semnat de Vulcan, intitulat „Semnificativă încheiere”, în care fondatorul mărturisea că etatea înaintată și sănătatea slăbită îl silesc să se retragă de la masa redacțională. Despărțirea de ocupația care timp de 42 de ani îi oferise atâtea momente fericite era atât de grea, încât „te face să-ți tremure toate venele și condeii să-ți cadă din mână”. Revista fusese, în lipsa copiilor biologici

(Aurelia Vulcan suferise un accident care o împiedicase să mai nască), adevăratul copil al sufletului său. Domnul profesor a încheiat evocând mărturia istoricului Blaga Mihoc despre mutarea osemintelor, la sfârșitul anilor '80, când cimitirul Olosig a fost dezafectat. Iosif Vulcan a fost găsit cu țișorul pe cap, hainele încă intacte. Sicriile celor trei – Nicolae Vulcan jos, Aurelia la mijloc, Iosif deasupra – se află astăzi în Cimitirul Municipal. „Sper ca memoria lui Iosif Vulcan să fie una grațioasă, să nu fie uitată, pentru că atunci uităm o parte din noi”, a spus publicistul.

La final, Preasfințitul Virgil Bercea a mulțumit tuturor celor care au venit să participe la comemorarea din Cimitirul Municipal din Oradea. Omagiu lui Iosif Vulcan a fost adus de mai multe instituții culturale și de învățământ din județ: revista Familia, Muzeul Țării Crișurilor, Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai”, Colegiul Național „Iosif Vulcan” (care îi poartă numele), Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, Casa Memorială „Iosif Vulcan” din Holod și Seminarul Teologic Greco-Catolic din Oradea. Totodată, mulțumiri au fost aduse și doamenii Rodica Indig, Consilier Cultural al Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, care a organizat evenimentul.

Iosif Vulcan nu a fost nici Heliade Rădulescu, nici Asachi. A fost altceva: un om care a înțeles că o cultură se construiește nu doar prin opere mari, ci și prin spații în care operele mari pot apărea. Familia a fost un astfel de spațiu. Iar gestul de a tăia o silabă dintr-un nume a fost, poate, cel mai curat act de generozitate culturală pe care l-a făcut.

Andrei ALEXA
Biroul de presă al EGCO

Nunțiul Apostolic Mons. Giampiero Gloder la Beiuș

Duminică, 6 septembrie 2026, comunitatea greco-catolică din Beiuș a trăit o zi de sărbătoare și comuniune prin celebrarea Sfintei Liturghii Arhieresti în Biserica „Sfinții Trei Ierarhi”, prezidată de Excelența Sa Mons. Giampiero Gloder, Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova, împreună cu Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, și de un numeros sobor de preoți. La celebrare au participat credincioși ai locului și din întreg Protopopiatul de Beiuș, persoane consacrate, reprezentanți ai instituțiilor și ai mediului educațional, distinse oficialități locale și județene, între care Mircea Mălan, președintele Consiliului Județean Bihor, Gabriel-Cătălin Popa, primarul municipiului Beiuș, Gheorghe-Iulian Balaj, primarul orașului Ștei, și deputatul Adrian Merka.

Prezența la Beiuș a reprezentantului Sfântului Scaun în România a conferit celebrării o semnificație aparte, devenind o expresie vie a comuniunii dintre Biserica locală și Biserica universală. În cuvântul de bun-venit, Preasfinția Sa Virgil Bercea a amintit că Mons. Giampiero Gloder îl reprezintă în România pe Sfântul Părinte și a mulțumit acestuia pentru disponibilitatea de a veni în mijlocul comunității beiușene.

„Pentru că zilele acestea se află la Oradea, i-am propus ca astăzi să venim să celebrăm Sfânta Liturghie aici, la Beiuș, în comunitatea dumneavoastră. Îi mulțumesc pentru faptul că a acceptat”, a spus PSS Virgil Bercea, subliniind apoi caracterul deosebit al momentului: „Este, cu adevărat, o onoare pentru noi - pentru județul Bihor, pentru Oradea, pentru Beiuș - că astăzi decanul Corpului Diplomatic în România și Republica Moldova, este aici, la noi, la Beiuș.”

La începutul predicii, Mons. Giampiero Gloder a transmis comunității salutul și binecuvântarea Sfântului Părinte Papa Leon al XIV-lea: „Este pentru mine o deosebită bucurie să mă aflu în mijlocul vostru aici, la

Beiuș, pentru a celebra această sfântă și dumnezeiască Liturghie și, prin prezența mea, să transmit salutul și binecuvântarea Sanctității Sale, Papa Leon al XIV-lea.”

Pornind de la Pilda nunții fiului de împărat (Mt 22, 2-14), Nunțiul Apostolic a așezat întreaga reflecție sub semnul a trei cuvinte: „invitație, bucurie, haină”.

Primul dintre ele, invitația, a deschis imaginea unui Dumnezeu care nu încetează să cheme omul. „Domnul ne spune că familia Sa, adică Împărăția Sa, al cărei început este Biserica, este un ospăț de sărbătoare la care toți sunt invitați”, a spus Mons. Gloder. Chiar dacă parabola vorbește despre refuzuri, despre oameni preocupați de alte lucruri și despre invitații rămase fără răspuns, Dumnezeu nu închide porțile și nu încetează să-l caute pe om.”

Din invitație se naște bucuria, al doilea cuvânt al predicii. „Atmosfera care caracterizează ospățul de nuntă este atmosfera de bucurie”, a spus Mons. Gloder, amintind că această bucurie nu este una superficială, ci izvorăște din întâlnirea cu Dumnezeu și din darul credinței.

Cel de-al treilea cuvânt, haina, a condus reflecția spre esența pericopei evanghelice. „Ne-am putea întreba cum se face că acest om a primit invitația regelui, a intrat în sala ospățului, dar nu și-a pus haina de nuntă”, a spus Mons. Gloder. Această haină înseamnă, mai întâi, convertirea, nevoia de a ne reînnoi și de a schimba ceea ce trebuie schimbat în viața noastră.

La finalul celebrării, pr. Zorel Zima, protopop de Beiuș, a așezat prezența Nunțiului Apostolic într-un context mai larg, acela al unei istorii în care Biserica, educația și cultura au crescut împreună.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă al EGCO

Alin CREȚU

Factura emoțională a noutății: costul ascuns al dopaminei virtuale

Achiziția de resurse a devenit noul surogat pentru acțiunea reală în viața de familie. Fie că salvăm pe telefon o strategie revoluționară de gestionare a timpului, fie că investim în manuale de *parenting* pe care abia apucăm să le răsfoim, bifarea acestor pași ne oferă o satisfacție instantanee. În acel moment, mintea ne plasează confortabil în postura omului care a rezolvat problema, deși totul s-a petrecut doar la nivel virtual.

Creierul nostru e ușor de păcălit. Primește o „injecție” rapidă de dopamină doar imaginându-și cum va arăta rezultatul final. Ne simțim arhitecți de succes ai propriei vieți doar pentru că avem teoria la îndemână.

Realitatea se face simțită însă imediat ce ridici privirea din ecran: pe covor te așteaptă aceleași haine împrăștiate, iar lângă ele, un copil care s-a săturat de ecrane și vrea doar să te joci cu el. Vrea să fii acolo, nu să-i aplici o nouă metodă revoluționară. Cumpărarea unei identități ideale „de-a gata” este extrem de confortabilă, dar perfidă; ne scutește de efortul fizic și de riscul de a greși. Această anestezie virtuală ne transformă, pe nesimțite, din actori ai propriei vieți în simpli spectatori dependenți de noutate. Și nu e vorba de lene, ci de o strategie de supraviețuire - fugim și ne ascundem în ecrane din cauza suprasolicității zilnice. Confundăm adesea entuziasmul de a plănuți ceva cu progresul real. Înainte să punem prima cărămidă a unui obicei bun, adunăm unelte scumpe în magazie și descărcăm materiale în curte.

Marea încercare începe când trebuie să trecem efectiv la treabă. Practica înseamnă rutină, praf, monotonie și, mai ales, o lungă perioadă în care muncești zi de zi fără să vezi vreo răsplată imediată. Când apare această fază de stagnare, mintea noastră - neînvățată cu disconfortul și dependentă de recompense rapide - caută cu disperare o cale de scăpare.

Fuga asta nu arată ca o lene evidentă, ci se deghizează elegant: o altă idee care pare brusc mai bună, o altă tehnică ce promite să rezolve totul mai repede. Lăsăm zidul neterminat, ignorăm proiectul abia început și alergăm după fiorul proaspăt al unui nou început. Devenim specialiști în fundații abandonate, nu doar în magazie, ci și la masa din sufragerie. Începem cu avânt o săptămână de conectare în familie, ca mai apoi să lăsăm totul baltă pentru un nou curs sau o altă carte salvată pe telefon. Colecționăm tehnici care ajung să ruginească degeaba în mintea noastră.

Problema mare nu este doar că ne risipim energia, ci că acest obicei de a lăsa lucrurile începute și neterminate ne macină relațiile de acasă. Când suntem absorbiți permanent de strategii de optimizare personală și de planuri din viitor, se produce o ruptură. Stăm fizic la masă, mâncăm aceeași cină sau împărțim aceeași canapea, dar emoțional suntem plecați departe.

Cei dragi - partenerul, copiii - ajung să locuiască

alături de o simplă fațadă, de un manechin biologic. Oferim răspunsuri automate, priviri pierdute în telefoane și o prezență goală de conținut. Suntem acolo ca volum, dar lipsim ca impact emoțional.

Copiii nu au nevoie de un părinte genial sau de un vizionar care își schimbă filozofiile de viață o dată la câteva săptămâni, în funcție de ce a mai citit pe internet. Copiii au nevoie, înainte de orice, de un părinte previzibil. Când schimbi regulile casei sau felul în care le vorbești doar pentru că ai găsit o idee mai atractivă online - pe care o abandonezi imediat ce trece entuziasmul -, copilul intră în derivă. El nu mai știe unde se termină siguranța și unde începe haosul. Un părinte imprevizibil devine o sursă de stres cronic, obligându-l pe cel mic să trăiască în alertă.

Când amânăm momentele simple de joacă pentru a ne ocupa de „urgente” administrative sau strategii de viitor, le transmitem celor mici că sunt mereu pe planul doi. În timp, se produce o uzură profundă și în cuplu. Partenerul de viață nu mai reacționează cu reproșuri, ci se instalează o resemnare tăcută și o oboseală a compasiunii. Noutatea pe care o aduci acasă nu mai este primită cu bucurie, ci cu un zâmbet obosit și cinic. Ea devine semnalul de alarmă care anunță un alt val de entuziasm trecător ce va fi abandonat la jumătate, lăsând în urmă aceeași dezordine nerezolvată.

Pentru a opri această pierdere de atenție și energie, avem nevoie de câteva bariere simple, dar ferme, care să ne determine să rămânem în prezent: Nu îți da voie să cumperi o carte nouă sau să începi un alt plan până când nu le-ai terminat sau folosit la maximum pe cele pe care le ai deja. Acest filtru ne învață să ne luăm satisfacția din finalizarea unui lucru, nu din cumpărarea lui; fiecare moment investit în planuri sau căutări *online* trebuie tradus în prezență fizică. Ai citit o idee bună? Închide ecranul și așază-te pe covor cu cel mic. Testează ideea în realitatea reală, zgomotoasă și imperfectă a fiecărei zile; Înainte de a aduce o nouă teorie în casă, întreabă-te sincer: „Lucrul ăsta mă ajută cu adevărat să fiu mai aproape, mai cald și mai disponibil pentru familia mea, sau e doar o altă distragere sofisticată care mă ascunde de ei?”

Vindecarea acestei dependențe de nou nu vine dintr-un tabel Excel sau dintr-un set rigid de reguli. Ea începe în momentul de liniște în care pui jos telefonul, îți ridici ochii și accepți realitatea exact așa cum este: relația ta actuală, copilul tău cu toate fazele lui dificile, casa ta așa cum arată ea acum. Acesta este singurul loc în care merită și trebuie să-ți pui mâinile astăzi.

Nu mai avem nevoie de alte schițe geniale. Maturitatea noastră se vede în puterea de a rămâne pe loc atunci când se așază praful, când trece valul de entuziasm și când rămânem singuri cu rutina. Un cămin sigur nu se cumpără cu un *click*.

Episcopii catolici orientali din Europa s-au reunit la Máriapócs

În perioada **15–18 septembrie 2026**, Sanctuarul de la Máriapócs a găzduit **Întâlnirea Episcopilor Catolici Orientali din Europa**, eveniment care va reuni reprezentanți ai Bisericilor Catolice Orientale din 14 țări. Aproape 50 de episcopi, vicari și diaconi se vor întâlni pentru rugăciune, dialog și reflecție asupra vieții pastorale a Bisericilor pe care le reprezintă, într-un an cu o semnificație aparte pentru Máriapócs: împlinirea a 330 de ani de la prima lăcrimare a icoanei Maicii Domnului. Din partea Eparhiei Greco-Catolice de Oradea a participat Preasfinția Sa Virgil Bercea, Episcop greco-catolic de Oradea.

Întâlnirea din acest an a readus episcopii catolici orientali europeni în locul care a marcat și începuturile acestei inițiative. În 1997, Preasfinția Sa episcopul Szilárd Keresztes a organizat prima reuniune a episcopilor catolici orientali din Europa, iar Sfânta Liturghie de încheiere a fost celebrată atunci la Máriapócs. De atunci, întâlnirea a devenit una anuală, oferind ierarhilor prilejul de a împărtăși bucuriile și dificultățile Bisericilor lor, dar și provocările contemporane comune din punct de vedere pastoral.

Cea mai recentă reuniune a avut loc la Viena, anul trecut, iar în 2024 a avut loc la Oradea. În anul 2021 episcopii s-au întâlnit la Budapesta, în contextul Congresului Euharistic Internațional. La întâlnirea de la Viena, Mitropolitul Fülöp i-a invitat anul trecut din nou pe ierarhi în Ungaria, invitație care a fost primită cu bucurie și care s-a concretizat acum, la Máriapócs.

Programul oficial al reuniunii nu a fost deschis publicului, însă credincioșii au fost invitați să participe la celebrările liturgice comune, care au avut loc

la Máriapócs, Tokaj și Nyíregyháza. Organizatorii au încurajat pe toți cei care au dorit să se alăture episcopilor în rugăciune să ia parte la aceste momente.

Prima celebrare deschisă credincioșilor a avut loc marți, 15 septembrie a.c., de la ora 18.00, prin slujba Vecerniei la Sanctuarul din Máriapócs. Miercuri, 16 septembrie, a fost celebrată rânduiala Utreniei la ora 6.30 în biserica de lemn, iar de la ora 17.30 a avut loc Sfânta Liturghie la Sanctuar.

Joi, 17 septembrie a.c., programul a început la ora 6.00 cu Utrenia, urmată la ora 7.30 de Sfânta Liturghie la Máriapócs, iar seara, de la ora 17.00, episcopii au celebrat Vecernia în biserica greco-catolică din Tokaj.

Vineri, 18 septembrie a.c., Utrenia a avut loc la ora 6.30 în biserica de lemn, iar în cursul serii, de la ora 17.30, a fost celebrată Sfânta Liturghie în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Nyíregyháza. Programul liturgic deschis credincioșilor a continuat și sâmbătă, 19 septembrie, cu Utrenia de la ora 6.00 și Sfânta Liturghie de la ora 7.00, la Sanctuarul din Máriapócs.

Reuniunea din acest an s-a desfășurat într-un loc cu o puternică semnificație pentru spiritualitatea greco-catolică din Europa Centrală și de Est, Máriapócs fiind unul dintre cele mai importante sanctuare mariane ale Bisericii Greco-Catolice din Ungaria și locul în care memoria primei lăcrimări a icoanei Maicii Domnului continuă să adune, după 330 de ani, episcopi, preoți și credincioși în rugăciune.

Biroul de Presă al EGCO

Foto: © Vatican News

*In memoriam:***Protopopul Mihai Ciurdariu (1845 - 1921)**

O știre din 25 iunie 2026 - din ziarul *Bihoreanul*, mi-a umplut sufletul de mândrie: în fine reușisem să-l fac pe Bunicul - liderul Sud Bihorenilor și martirul Bihorului să fie cunoscut de posteritate și în afara Beiușului. Această știre m-a făcut să-mi pun întrebarea „Oare nu este dr. Ioan Ciordaș rezultatul educației primite de la tatăl său a genelor moștenite de la părinții săi?”

Cu diverse ocazii am readus în memoria conștientului figura luminoasă a celui ce nu și-a precupețit viața, bunăstarea, luptând pentru drepturile poporului român asuprit de o tiranie străină, ce se dorea stăpână pe aceste meleaguri. Deviza sa a fost: **Viața mea este a neamului meu.**

Istoricul - academician Ștefan Pascu - vorbind despre copilăria lui Ioan Ciordaș spunea: „*Cunoscând activitatea tatălui său nu poate să ne mire că revolta instinctivă împotriva nedreptăților, se transformă în revolta conștientă, națională, când vârsta îi permite să înțeleagă strâmbătățile societății acelei vremi. Devine personajul principal din acel început de veac, inteligent, curajos, avea un har fermecător de a vorbi și încălzi inimile.*”

Deci „fiul a avut în tatăl său - părintele Mihai Ciurdariu un exemplu de dăruire, de dragoste de Dum-

Biserica din Doba

nezeu, Biserică și Neam căci, „concomitent cu prestația bisericească exemplară părintele Mihai Ciurdariu a desfășurat și susținut o activitate în cadrul Filialei locale a Partidului Național Român.

Cu ocazia constituirii organizației Partidului Național Român în comitatul Satu Mare, la 31 august 1909 a fost numit președinte al Comitetului cercual al PNR Cinghir” (1)

De remarcat că pr. Mihai Ciurdariu s-a integrat și în activitatea culturală. A fost unul dintre cei mai activi membri ai despărțământului Sătmar - Ugoceea al Astrei - Asociațiunea Transilvană pentru Literatură și Cultura poporului român.

În toată această perioadă a desfășurat o activitate susținută în slujirea lui Dumnezeu și a Bisericii sale românești precum și a națiunii sale.

„Din 1892 îl găsim în parohia Doba iar din 1897 a ocupat și funcția de vice-arhidiacon al districtului Sătmar (protopop al locurilor de fapt) iar din 1900 a fost asesor consistorial.

În 1917 părintele Mihai Ciurdariu împreună cu familia părăsește parohia Doba mutându-se la Pocola, o comună lângă Beiuș. Acum făcea parte din Consistoriul Episcopiei Greco-Catolice de Oradea deținând și titlul de vice-arhidiacon emerit” (2)

S-a implicat cu ferveare, în mișcarea pentru apărarea drepturilor naționale ale românilor, fapt pentru care autoritățile foloseau orice motiv ca să-l închidă și să-l supună la plata a zeci, sute de coroane amendă – dar despre acestea și lupta sa pentru Biserica Greco-Catolică românească sau împotriva Legii lui Appony - lege distrugătoare de suflete vom vorbi ulterior.

„Astfel la 16 august 1909 a fost pedepsit cu o zi temniță și patru coroane amendă, pentru simplul fapt că dulăul său nefiind legat, l-a lătrat pe un cetățean din Doba, pe nume Kerestes Laslo, care trecea pe uliță. La apelul făcut de el, la Judecătoria cercuală, i s-a majorat pedeapsa la cinci zile temniță și 50 de coroane amendă,

(continuare în pag. 19)

Apărători ai drepturilor românilor **Ioan Ciordaș** împreună cu tatăl său **Mihai Ciurdariu (1913)**
Muzeul Municipiului Beiuș

Pelerinajul cadrelor medicale orădene, la Roma

Un grup de medici, asistenți medicali și studenți din Oradea a participat miercuri, 9 septembrie 2026, la audiența generală a Sfântului Părinte Papa Leon al XIV-lea, desfășurată în Piața Sfântul Petru din Vatican. Aceștia au participat la Pelerinajul cadrelor medicale organizat de pr. Ștefan Madarasi din Parohia Greco-Catolică Haieu – Băile „1 Mai” și totodată cadru medical, alături de arhidiaconul Leon Cosma, fiind parte, pentru câteva ore, din marea comunitate de credincioși veniți din întreaga lume pentru întâlnirea săptămânală cu Sfântul Părinte.

Pelerinajul cadrelor medicale de la Roma a continuat, într-un fel, drumul început în cadrul Jubileului Speranței, când medicii și personalul medical din Oradea au participat la unul dintre ultimele evenimente jubiliare desfășurate în prezența Papei Francisc. Prezența lor la Vatican are și o semnificație aniversară aparte în acest an, în care s-au împlinit 40 de ani de activitate a Spitalului Clinic Județean de Urgență Bihor.

Pentru grupul din Oradea, întâlnirea din Piața Sfântul Petru a fost nu doar un moment de pelerinaj, ci și confirmarea sensului unei misiuni trăite zi de zi: a rămâne aproape de om, mai ales atunci când este fra-

gil, și a-i păstra neatinsă demnitatea. Textul catehezei poate fi citit integral, tradus în mai multe limbi, aici.

Pelerinajul cadrelor medicale orădene la Roma a continuat, pelerinii având programată, printre altele, și o întâlnire cu ES George Bologan, ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun și Ordinul Suveran de Malta.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă al EGCO

(urmare din pag. 18)

cu recomandarea să-și dresese câinele, pentru a numai îndrăzni să latre după unguri.” (3)

Sunt multe de spus despre activitatea părintelui Mihai Ciurdariu și repercursiunile suferite.

Îmi amintesc slovele înscrise în Ziarul Românul din 9 iulie 1913, cuvinte pline de revoltă împotriva nedreptății făcute de regimul asupritor al contelui Tisza care, pentru a-și atinge scopul, nu se sfa să arunce în închisoare chiar fețe bisericești: „Venerabilul părinte Mihai Ciurdariu împlinește Sâmbătă, -ziua sa Petru și Pavel 68 de ani de la botezul de naștere ce l-a primit în biserica Greco-Catolică română din Ciheiu sub numele de Petru-Mihaiu. Protopopul Dobului își serbează acest act al vieții în temnița Seghedinului. Primească bătrânul părinte de această zi urările de bine ale neamului întreg.”

Și Gheorghe Pop de Băsești - președintele PNR îi adresează următoarele cuvinte de încurajare: „Vă salutăm cu dragoste, dorindu-Vă tărie să suportați crucea simbolul învingerii dreptății”. (4)

Fiind invitat la lansarea Cărții „Făuritori ai Marii Uniri - dr. Ioan Ciordaș și dr. Nicolae Bolcaș, la Oradea, d-nul primar al Comunei Doba mi-a mărturisit că o stradă din Doba poartă numele pr. Mihai Ciurdariu, dar că abia acum s-a lămurit cine a fost Mihai Ciurdariu pentru dobeni pe care i-a slujit cu devotament 25 de ani.

Din păcate Biserica care a fost refăcută în 1946 de către comunitatea greco-catolică din comună, în 1948 a fost preluată de „frații noștri” care, după bunul

lor obicei, nu înapoiază bunurile primite pe nedrept de la regimul comunist prin japcă.

Dacă studiem situația actuală a Bisericilor din Comună (sate aparținând comunei) observăm că în toate satele există Biserici cu hramul „Sfântul Mihail și Gavril” preluate și nerestituite.

Trebuie să menționez că la recensământul din 1930, dintr-o populație de 1.436 de cetățeni, 953 erau greco-catolici.

Da, era o puternică comunitate greco-catolică, gata să lupte pentru credința și Biserica lor. „Pe zidurile vechii biserici puteai vedea urmele sângelui femeilor care făcuseră zid împrejurul bisericii spunând „Nu vi-l dăm pe părinte” și pe care jandarmii le dădeau cu capul de pereții Bisericii spunând „Sărutați-vă Biserica dacă vă este atât de dragă” (5)

Ce strămoși a-ți avut dragi dobeni!

Voi încheia amintindu-vă povața din Evrei 1.3-7: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința.

Marina GERMAN n. Ciordaș

(1) Dr. Ioan Ciordaș - bibliografia și activitatea - Diana Iancu, pag 36; (2) Ibidem, pag. 36A; (3) Radu Teodoru, *Urmasii lui Atilla*, Editura Miracol București 1999, p. 48; (4) Dr. Ioan Ciordaș - biografia și activitatea - Diana Iancu pag. 37-38; (5) Ibidem, pag. 118-19.

Proiectul transfrontalier CBC Fest, prezentat la Máriapócs: două comunități, două limbi și o singură voce prin muzică

Proiectul european „*Bridging Cultures: A Multicultural Cross-border Choir Festival Celebrating Common Heritage*” – **CBC Fest, ROHU00356**, a fost prezentat marți, 15 septembrie 2026, la Máriapócs, în cadrul primei conferințe de presă organizate în proiect. Evenimentul a avut loc chiar în prima zi a Întâlnirii Episcopilor Catolici Orientali din Europa, desfășurată în perioada 15–18 septembrie în cunoscutul sanctuar greco-catolic din Ungaria.

La conferință au luat cuvântul Înaltpreasfinția Sa Fülöp Kocsis, Mitropolitul Greco-Catolic de Hajdúdorog, Preasfinția Sa Virgil Bercea, Episcopul Greco-Catolic de Oradea, Mihalik Zsuzsa, manager de proiect din partea partenerului maghiar, și Rodica Indig, din partea echipei de proiect a Episcopiei Greco-Catolice de Oradea.

Din partea Eparhiei Greco-Catolice de Oradea au fost prezenți, de asemenea, doamna Gabriela Droj, managerul proiectului transfrontalier, lect. univ. dr. Radu Mureșan, dirijorul Corului „Buna Vestire” și unul dintre dirijorii artistici implicați în proiect, doamna Anikó Nichita, secretar al Corului Eparhial orădean, precum și membri ai Biroului de Presă al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea.

Conferința de presă a fost precedată și încheiată de momente muzicale susținute de Lautitia Kóruscsalád, ansamblu coral din Debrecin condus de dirijorul Nemes József. Într-un fel, înainte ca proiectul să fie explicat în cuvinte, sensul său fusese deja spus prin cânt: voci diferite reunite într-o singură armonie.

Înaltpreasfinția Sa Fülöp Kocsis a vorbit despre frumusețea acestei cooperări și despre rolul pe care muzica îl poate avea în consolidarea sentimentului de apartenență.

„Obiectivul acestui proiect este să întărească, prin muzică, interacțiunea dintre comunitatea română și cea maghiară. Este un proiect foarte frumos, care va fi savurat pe tot parcursul lui”, a spus Mitropolitul de Hajdúdorog.

Mitropolitul de Hajdúdorog a subliniat și importanța cooperării dintre corurile greco-catolice, a schimbului de experiență și a sprijinului reciproc în dezvoltarea culturii muzicale: „Nu doar creștem corurile greco-catolicilor noștri și ne ajutăm reciproc în cultura muzicală, ci ne și susținem corurile care s-au dezvoltat”.

Pentru PSS Virgil Bercea, întâlnirea de la Máriapócs a însemnat și continuarea unei prietenii construite în timp între cele două Eparhii: „Mă bucur foarte mult să fim astăzi împreună. Corul ne-a introdus în această atmosferă plăcută. Suntem aici, prieteni de multă vreme;

me; nu este primul proiect pe care îl facem transfrontalier”, a spus Episcopul Greco-Catolic de Oradea.

PSS Virgil Bercea a amintit că Máriapócs a fost, de-a lungul timpului, un loc al întâlnirii și al apropierii dintre cele două comunități, iar relațiile construite aici continuă astăzi într-o nouă formă: „Harurile Mariei de aici, de la Máriapócs, ne-au unit de mult timp și continuă să ne unească într-o altă manieră. Data trecută am restaurat niște biserici; de această dată restaurăm prietenii și legături care trebuie să dăinuie între noi. Este foarte important să rămânem împreună, în muzică și în cânt, pentru că atunci când suntem într-un cor, trăim împreună”, a subliniat Preasfinția Sa.

Din perspectiva partenerului maghiar, Mihalik Zsuzsa, manager de proiect în Ungaria, a vorbit despre parcursul îndelungat al CBC Fest și despre perseverența celor două echipe în construirea inițiativei. Ea a amintit că proiectul a început să prindă contur încă din septembrie 2023, cu aproape trei ani înainte de această primă conferință de presă.

Doamna Rodica Indig a vorbit despre bucuria unei colaborări care depășește simpla desfășurare a unui proiect și devine un adevărat prilej de cunoaștere reciprocă prin patrimoniul coral al celor două comunități. „Avem posibilitatea să vă împărtășim frumuseți din patrimoniul nostru coral și din tradițiile noastre muzicale și, în același timp, să ne îmbogățim cunoscând și cântând împreună piese din patrimoniul cultural și artistic maghiar”, a subliniat dumneaei.

Pentru Oradea, proiectul are o semnificație aparte și prin faptul că se desfășoară în anul bisericesc 2026–2027, decretat de Preasfințitul Virgil Bercea An Jubiliar, la împlinirea a 250 de ani de la înființarea Episcopiei Greco-Catolice de Oradea.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă al EGCO